

Hvis meningen er, at skabe en bedre verden ...

Henrik Valeur, 2012

Når vi (danskere) skal beskrive resultaterne af den udviklingsbistand vi giver, kalder vi det "Verdens bedste nyheder" (<http://worldsbestnews.org>). Flere uafhængige iagttagere mener derimod, at de seneste halvtreds års vestlig udviklingsbistand stort set har været spild og at denne "bistand" mange steder snarere har bremset end fremmet udviklingen.

Der er brug for et realitetstjek!

Verdens problemer synes ikke at være blevet mindre i denne periode selvom der synes at være enighed om hvad problemerne skyldes - en kombination af overbefolkning og overforbrug. Så hvis meningen (med udviklingsbistanden) er, at skabe en bedre verden, er det denne dobbelte udfordring man må beskæftige sig med. Og så er der to principper i den nuværende udviklingspolitik man må stille spørgsmål ved:

1. De fattigste har mest brug for udvikling, derfor skal bistanden kun gå til dem.
2. Landbefolkningen er fattigst, derfor skal bistanden kun (eller fortrinsvis) gå til landområderne.

1. Samudvikling

De fattige har brug for udvikling, det er klart, men det har vi, de rige, også. Vi har bare brug for at udvikle os i en anden retning end det hidtil er sket.

Der er brug for nye modeller for bæredygtig udvikling ikke bare i de fattigste lande, men også i de rigeste. For hvis vi, som dybest set ikke har brug for mere, alligevel bliver ved med at kræve mere, hvorfor skulle mennesker i resten af verden så ikke gøre det samme?

Og hvis flere og flere forbruger - og forurener - mere og mere, vil det uundgåeligt føre til alvorlige konflikter om ressourcerne, dramatiske klimaforandringer og miljøkatastrofer. Kommende generationer risikerer derfor at blive født ind i en meget fjendtlig verden.

For at undgå dette må udvikling ses i et større og bredere perspektiv og fremtidens udviklingspolitik må integrere andre politikområder, heriblandt uddannelse og forskning, kultur og miljø, energi og klima, økonomi og erhverv, langt mere end det i dag er tilfældet.

Og så bør budgettet ikke være 1 % af BNP, men 10%. Mindst!

Selvom det er de rige, som finansierer bistanden, behøver den ikke kun gå én vej. Det ville være bedre hvis vi hjalp hinanden og lærte af hinanden. Lyder det naivt? Ja, måske, men er det ikke det den demokratiske ide udspringer af – troen på, at vi sammen kan skabe en bedre verden?

Så meget desto mere tankevækkende er det, at nogle af de mest markante fortalere for samudvikling ikke er dem vi normalt anser for demokratiets repræsentanter.

I sit oplæg til det nyligt afholdte World Economic Forum i Davos, talte grundlæggeren, Klaus Schwab, om betydningen af ”collaborative power” og behovet for mere inkluderende udviklingsstrategier. Ved et tidligere internationalt topmøde har den kinesiske præsident, Hu Jintao, sagt, at ”konfronteret med både muligheder og udfordringer, må vi tænke os godt om og give et seriøst svar på spørgsmålet om hvordan vi sammen kan bygge en bæredygtig fremtid”.

Udviklingsbistanden kunne spille en afgørende rolle i udformningen af dette svar. Og det kunne blandt andet ske ved, at uddannelse og forskning blev brugt langt mere aktivt til at skabe udvikling, udveksling og samarbejde i verden.

Danske uddannelses- og forskningsinstitutioner ville have stor fordel af øget global udveksling, som ville give studerende og forskere muligheder for at afprøve deres ideer (de bedste af dem!) og for at lære af andres ideer.

På den måde ville udviklingsbistanden også komme os selv til gode i form af indsigt og inspiration til at gøre vores egen udvikling mere bæredygtig og i form af flere og bedre venskaber, som kan åbne dørene til fremtidens markeder for bæredygtige produkter og teknologier, fremtidens centre for vidensudvikling og innovation, samt fremtidens kapital til finansiering og investering.

2. Byudviklingsbistand

Hvor er det så fremtidens markeder, videnscentre og kapitalstrømme skal findes? Det er i byerne, naturligvis! Ikke mindst i vækst- og udviklingsregionerne, hvor antallet af byboere, i løbet af bare en generation – de kommende 20-30 år – forventes at fordobles.

Dette vil medføre enorme forandringer i de lande, som, på meget kort tid, skal omstille sig fra landbrugs- til bysamfund. Men der er samtidig grund til optimisme for det er jo netop i byerne vi sammen kan udvikle os. Gode byer koncentrerer ikke bare mange mennesker, de skaber også rum hvori divergerende tanker, ideer og erfaringer kan mødes, brydes og forenes.

Det er således ikke mærkeligt, at det vestlige demokrati har sine rødder i Athen - den vestlige verdens første store by. At Den Franske Revolution fandt sted i Paris - den vestlige verdens dengang største by. Eller, at det Det Arabiske Forår i dag udspiller sig i Cairo og andre store arabiske byer.

Byer gør os frie – eller de giver os i hvert fald muligheder for at blive det!

Derfor er det heller ikke mærkeligt, at mange magthavere og bureaukrater forsøger at stoppe vandringen imod byerne.

Alligevel vokser byerne i vækst- og udviklingsregionerne hver eneste måned med det der svarer til hele Danmarks samlede befolkning. Det gør de fordi de kan tilbyde muligheder, ikke kun for frihed, men også for beskæftigelse og uddannelse, og ofte også for bedre sundhed og sikkerhed, ikke mindst for kvinder og børn. På landet gør overbefolkningen og mere effektive landbrugsmetoder til gengæld flere og flere mennesker overflødige.

Et effektivt landbrug, hvor færre producerer mere, er en forudsætning for udviklingen af byer. Men det skaber ikke i sig selv udvikling. Det er byerne, eller rettere, koncentrationen af mennesker i byerne, som skaber udvikling - ikke bare økonomisk, men også kulturelt, politisk og videnskabeligt. Det viser al historisk erfaring.

Et aktuelt eksempel er Kina. Her satsede Mao på at udvikle landdistrikterne. Resultatet var, at alle (for)blev lige fattige. Ved hans død levede langt de fleste kinesere således i ekstrem fattigdom. Selvom Deng Xiaoping havde været med lige fra begyndelsen vendte han alligevel det hele på hovedet, da han, over halvfjerds år gammel(!), kom til magten. Han satsede på at udvikle byerne. Resultatet er, at ekstrem fattigdom stort set er udryddet i Kina i dag.

Men det måske vigtigste – og mest oversete – argument for byudvikling er, at byboere får færre børn end landboere (også uden en etbarnspolitik, som i Kina). Dette skyldes sandsynligvis en kombination af, at byboere ikke har brug for så mange børn (der er ingen marker at dyrke), de er bedre oplyste/uddannede og kvinder i byerne nyder ofte mere sikkerhed og selvstændighed.

Det er helt afgørende for at skabe en bæredygtig udvikling på Jorden, at befolkningstilvæksten stabiliseres. Og det opnår man ikke ved at hjælpe folk på landet, for udviklingsbistanden vil aldrig kunne ændre de grundlæggende årsager til at folk på landet får flere børn end folk i byerne. I virkeligheden fastholder man ofte landbefolkningen i udsigtsløs fattigdom, for udviklingsbistanden vil heller aldrig kunne ændre det grundlæggende vilkår, at det er i byerne vi udvikler os, ikke på landet.

Det er naturligt, at ville hjælpe de fattige der hvor de er og det er for 2/3 vedkommende på landet. Men vi ville hjælpe dem mere og hjælpen ville have en mere langsigtet effekt, hvis vi i stedet hjalp dem til en bedre tilværelse i byerne. For det er her mulighederne er. Det er her, i byerne, at kampen mod fattigdom, håbløshed og undertrykkelse kan vindes. Ligesom det også er her, at slaget om miljøet, klimaet og ressourcerne står.

Fremtidens udviklingspolitik bør tage hensyn til mulighederne for samudvikling i byerne og fremme samarbejde til forbedring af forholdene for de der søger dertil og de der allerede lever der. Ikke bare i de fattigste lande, men også i de rigeste!

This article may be copied or reprinted for noncommercial purposes as long as proper citation standards are observed (author, title, date).